

2024/25. tanév I. félév

Intézet neve: DE Sporttudományi Koordinációs Intézet

Szak megnevezése: Osztatlan testnevelő tanári szak

Tagozat: nappali

Specializáció megnevezése: nincs

Félév: 1.

Tantárgy neve, Neptun kódja: Sporttörténet, EU és Sport, TSTSE_0001

Tantárgy óraszám: 2 GY

Kreditértéke: 1

A tantárgy előkövetelménye: nincs

1. A KURZUS OKTATÓI: DR. HABIL BIRÓ MELINDA

2. A KURZUS CÉLJA:

A kurzus célja, hogy a hallgatók ismerjék meg az egyetemes testkultúra történetét, és a Magyar testnevelés és sporttörténetet.

Egyetemes testkultúra történet: Óskor, a testkultúra eredete. Az ókori kelet testkultúrája. Testnevelés a görög városállamokban, az ókori olimpiai játékok. A római polgárok szórakoztató testgyakorlatai. Lovagi nevelés a középkorban. A humanisták nevelési reformeszméi. Az iskolai testnevelés megalapozása az újkorban. Filantropisták. A német torna, svéd torna, a dán gimnasztika értékelése. A sportmozgalom kialakulása a kontinensen. A modern olimpiai versenyek.

Magyar testnevelés és sporttörténet: A honfoglaló magyarok testgyakorlása. Egyházi nevelés - világi nevelés a középkorban. Viadalok. A török és Habsburg háború hatása testkultúránk alakulására. Törekvések az iskolai testnevelés bevezetésére. Az iskolai testnevelés tanítását meghatározó törekvések és rendeletek. Az iskolai testnevelés kialakulása és fejlődése. Testgyakorlati oktatók képzése. A versenysport meghonosodása hazánkban. Nemzetközi kapcsolatok kibontakozása, és az olimpiai játékok története.

A tantárgy célja továbbá az EU sportpolitikájának, illetve az EU intézményeinek sporttal kapcsolatos állásfoglalásainak bemutatása, valamint a sport helyzetének európai szintű elemzése.

3. A KURZUS ÜTEMEZÉSE, TANANYAGA

időpont	téma	megjegyzés
1.	A félév indítása, követelmények, a beadandó feladatok kritériumainak tisztázása. Az egyetemes testkultúra történet értelmezése.	
2.	A testkultúra és a sporttörténet törvényszerűségei. Az őskor, a testkultúra eredete. Az ókori államok testkultúrája (Mezopotámia, Egyiptom)	
3.	Testi nevelés az ókori Athénban és Spártában. Az ókori görög Olimpiai Játékok.	
4.	Az ókori Róma testkultúrája, hatása hazánkra.	
5.	Az ókori államok testkultúrája (Kína, India, Japán, Amerika testkultúrája).	
6.	A középkor testkultúrája. Lovagi nevelés a középkori királyi udvarokban, lovagi tornák. A falusiak játécai és a polgárság testgyakorlatai. A honfoglaló magyarok testkultúrája. A magyar testkultúra fejlődése a középkorban.	
7.	Őszi szünet	
8.	Testkultúra a felvilágosodás idején. A vallás hatása a testi nevelésre. A humanisták nevelési reformeszméi.	
9.	Az iskolai testnevelés megalapozása az újkorban. A filantropisták irányzata, és testkultúrája. Az angol testnevelési rendszer fejlődése, a német, svéd és dán tornairányzatok kialakulása, értékelése.	
10.	A sportmozgalom kialakulása a kontinensen. Az olimpiai eszme feléledése. A NOB megalakulása. Az olimpiai mozgalom. Nyári és téli olimpiák kiemelt jelentőségű eseményei. Paralimpiák.	

11.	A versenysport kialakulása és a sportágak megszületése hazánkban. Az olimpiák kiemelkedő alakjai. Magyar testnevelés és sporttörténet. A felvilágosult abszolutizmus és a reformkor iskolai reformjai. A modern magyar sport születése. Sportszervezés és iskolarendszer a kiegyezés után. Magyar sportélet a Horthy-korszakban és a szocializmus idején. Magyarország sportmúltja és napjaink sportélete.	
12.	Sikersportágaink és kiemelkedő sportolóink. Az európai sport napjainkban.	
13.	Zárthelyi dolgozat írása	
14.	Zárthelyi dolgozat írása	

4. FÉLÉVKÖZI ÉS VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

A kurzus sikeres teljesítéséhez egy beadandó anyagot (ppt prezentáció) kell készíteni, valamint egy zárthelyi dolgozatot kell írni. A félév teljesítéséhez mindkettőnek a minimum elégséges szintet el kell érnie!

5. ÉRTÉKELÉS MÓDJA

Gyakorlati jegy.

Az év végi jegy a zárthelyi dolgozathoz (100 pontos - 60%-tól 2-es, 70%-3, 80%-4, 90%-5) áll.

Zárthelyi dolgozat:

- a félév témaköreiből, a kötelező irodalomból (előre egyeztetve szóban az órán).
- időpontja: **a félév utolsó két órája**

6. KÖTELEZŐ IRODALOM

- Szegnerné Dancs Henriette: Sporttörténet. In.: Sportelméleti ismeretek. 2011. http://uni-eger.hu/public/uploads/sportelméleti-ismeretek_5538f52cde8e6.pdf
- Takács Ferenc: Az olimpiák. Press Rubrica. Bp., 2004.
- Nádori - Bátonyi (2003): Európai Unió és a sport. Dialóg Campus Kiadó, Pécs, ISBN: 963-9123-35-8
- Európai Bizottság (2007): Fehér könyv a sportról. Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala, Luxembourg, ISBN: 978-92-79-06558-3
- http://ec.europa.eu/sport/documents/white-paper/whitepaper-short_hu.pdf

7. AJÁNLOTT IRODALOM

- Kun László: Egyetemes testnevelés- és sporttörténet. Sport, Budapest, 1990.
- Földes Éva - Kun László –Kutassi László: A magyar testnevelés és sport története. Sport, Bp. 1992.
- Kertész István: Az ókori olimpiai játékok története. Budapest, 1996.
- Walter Umminger: A sport krónikája. Officina Nova, Budapest, 1992. ISBN 9637836926
- Kun László: Egyetemes testnevelés és sporttörténet; Bp. 1990.
- Keresztényi József: Az olimpiák története; Bp. 1980.
- Kertész István: A görög sport világa; Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 2001.

8. EGYÉB INFORMÁCIÓK

Az oktató elérhetősége: Dr. Biró Melinda biro.melinda@sport.unideb.hu

Debrecen, 2024. szeptember 1.

Dr. habil. Biró Melinda sk.
egyetemi docens

A kurzussal és a követelmények teljesítésével kapcsolatos kérdésekben a Debreceni Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata, valamint a Debreceni Egyetem Etikai Kódexe az irányadók.